

ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Л.М. Ковальова, аспірант*

Житомирський національний агроєкологічний університет

Досліджено та систематизовано класифікацію заборгованості, розкрито економічну суть її складових елементів.

Постановка проблеми. В сучасних умовах господарювання більшість сільськогосподарських підприємств потерпає через кризу неплатежів, постійну нестачу обігових коштів, зростання дебіторської та кредиторської заборгованості. Реалізація ними управлінських функцій для забезпечення власної фінансової стійкості та платоспроможності, обумовлює необхідність дослідження та систематизації класифікації заборгованості, розкриття економічної суті її елементів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми управління заборгованістю в своїх працях висвітлюють такі вчені: І.А. Бланк, А.М. Поддєрьогін, Є.Ф. Брігхем, Д. Ван Хорн,

* Науковий керівник – Д.І. Дема, к. е. н., доцент

В.В. Баліцька, Г.О. Крамаренко та ін. Елементи класифікації заборгованості зустрічаються в працях Ю.С. Цаль-Цалка [2], С.В. Мочерного [3], О.С. Іванілова, В.В.Смачило, Є.В. Дубровської [4] та ін., окремі положення заборгованості регламентує П(С)БО №10 [1], але загальна класифікація заборгованості досліджена не достатньо, що і зумовило необхідність окремого дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні та систематизації класифікації заборгованості для полегшення управління нею в процесі господарської діяльності с.-г. підприємств.

Виклад основного матеріалу. Заборгованість – сума невиконаного зобов'язання, несплаченого боргу [3, с. 528]. За терміном виникнення та існування виділяють: *строкову*, яка виникає в процесі операційної діяльності; *пролонговану*, яка продовжена відповідно до договорів; *прострочену*, яка своєчасно не сплачена.

За гарантованістю погашення: *сумнівна*, про яку існує невпевненість щодо її погашення боржником; *безнадійна*, про яку існує впевненість про її непогашення боржником.

За приналежністю до боржників або стягувачів: *дебіторська*, коли підприємство має боржників, які мають перед ним заборгованість; *кредиторська*, коли підприємство є боржником, тобто має кредиторів.

За забезпеченням по позиках: *забезпечена*, яка не перевищує суму забезпечення по позиках банку на певну дату; *незабезпечена*, яка перевищує суму забезпечення по позиках банку на певну дату.

За видом діяльності: *за основну діяльність*, за операції, що пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції, що є основною метою створення підприємства і забезпечує основну частку його доходу і відображаються в статтях «рахунки до сплати»; *за інші неосновні операції*, за операції, які не є основними з точки зору виробничої діяльності підприємства, це можуть бути аванси філіалам, службовцям.

За видом розрахунків: *за товари, роботи і послуги* за продану продукцію, виконані роботи, надані послуги, як оплата за одержані векселі; *за розрахунками з бюджетом*, за виданими авансами у рахунок наступних платежів, з нарахованих доходів, переплати податковим органам.

За підставою виникнення: *обґрунтована*, коли підприємство свідомо надає відстрочку платежу з метою збільшення доходу від обсягу продажу продукції, виконання робіт чи надання послуг, також це може бути заборгованість підзвітних осіб, аванси постачальникам і підрядчикам відповідно до укладених договорів; *необґрунтована*, яка вказує на наявні порушення.

За терміном виникнення: *поточна*, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу; *довгострокова*, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12 місяців з дати балансу.

За видом розрахунків: *товарна*, виникає у підприємства за отриманий, але не оплачений товар; *грошова*, виникає в результаті отримання коштів за невідвантажений товар.

Висновки. В процесі дослідження систематизовано класифікацію заборгованості та розкрито економічну суть її складових елементів. Подальші дослідження будуть направлені на пошук методів управління заборгованістю.

Список літературних джерел

1. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» №237 від 08.10.99 р. // Все про бухгалтерський облік. – 2009. – №10 від 30.01.2009 р.

2. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємств та її аналіз: Навч. посібник. – 2-ге вид., перероб., доп. – Житомир: ЖІТІ, 2001. – 300 с.

3. Економічна енциклопедія: у 3-х т. /Ред. кол.: С.В. Мочерний (відп.ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 864 с.

4. Іванілов О.С. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. / О.С. Іванілов, В.В. Смачило, Є.В. Дубровська // Актуальні проблемі економіки. – 2007. – №1(67). – С.156 – 163.